

Aantekeningen over Hymenoptera II

door

G. VAN DER ZANDEN

Vervolg op de in *Ent. Ber.* 15 : 418—422 verschenen „Aantekeningen I”.

30. *Anthophora plagiata* (Ill. 1806) (= *paritina* F.). Voorjaar 1956 bracht de heer H. J. M. TEUNISSEN mij bij een grote kolonie van deze voor ons land uiterst zeldzame graafbij, nl. te Herpen (N.B.). De kolonie, naar ruwe schatting een honderdtal nesten, bevond zich in de lemen wand van een oude boerenwoning en is daar reeds jaren elk seizoen weer bezet, voorzover ik heb kunnen nagaan in elk geval reeds vanaf 1950. Toen ik de kolonie op 24.VI.1956 bezocht, waren er reeds een aantal van de karakteristieke „schoorsteentjes” op de nestopeningen aanwezig. Het koude weer had kennelijk remmend op de activiteit der dieren gewerkt. Een aantal bijen, vooral ♂♂, zat verstijfd in de gangen of lag dood op de bodem, een enkel ♀ was nog actief. Een enquête bij de mede-verzamelaars, alsmede bij de Nederlandse Musea, illustreerde de zeldzaamheid van *plagiata*. Afgezien van een aantal exemplaren van Herpen, alle in 1950 of later gevangen, en aanwezig in verschillende verzamelingen, kunnen we zeggen, dat de laatste 25 jaar in ons land geen exemplaren meer aangetroffen zijn. Uit de teruggezonden enquête-formuliertjes (waarvoor alle afzenders hartelijk dank!) resulteert het volgende lijstje van vangsten: Collectie Museum Amsterdam: Wijlre, 30.V.1911 en 7.VI.1912, 3 ♂♂ en 1 ♀; Breda, 27.VI.1907, ♂; Domburg, 13-20.VI.1942, ♀. Collectie Museum Leiden: Zierikzee, 7.VII.1884, ♂♀. Collectie Landbouw-Hogeschool Wageningen: Zierikzee, 7.VII.1884, ♂; Gulpen, 5.VI.1922, ♀, op *Lamium album*. Collectie VERHOEFF (Den Dolder): Gulpen, 5.VI.1922, ♀.

Voor België heb ik slechts een drietal vangsten vermeld gevonden, nl. Comblain-au-Pont (prov. de Liège), 30.VI.1926, ♀; Eben (St. Pietersberg, prov. de Limbourg), 29.VI.1935, 2 ♂♂; Madave (prov. de Liège), 7.VI.1953, 2 ♂♂, op *Echium vulgare*. Hier durf ik niet op volledigheid aanspraak maken. Als verdere vliegplanten worden opgegeven *Glechoma hederacea*, *Trifolium pratense* en *Salvia spec.*

Prof. P. BLÜTHGEN was zo welwillend me op de verandering in de nomenclatuur attent te maken.

31. *Colletes similis* Schck. Van deze, in 1953 voor het eerst door H. SANDERS voor ons land van Horn vermelde bij (gevangen in 1949) ving ik op 8.VII.1951 een ♂ te Eindhoven.

32. *Spilomena troglodytes* (Lind.) en *Sp. enslini* Blüthgen. In aansluiting op het artikel van J. P. VAN LITH (1955) kan ik als vangsten opgeven *enslini*, ♀, gekweekt uit *Rubus*, 14.VI.1956 Eindhoven en *troglodytes*, 3 ♂♂, 8.VII.1956, eveneens te Eindhoven (beide det. VAN LITH).

33. *Dolichovespula norvegica* F., een ♀, gevangen 5.VIII.1951 te Nuenen.

34. *Sapyga quinquepunctata* F., een ♀, 27.V.1954 te Eindhoven, een ander ♀, 1.VI.1942, Den Dungen (leg. TEUNISSEN). Bovendien in de collectie ADRIAANSE 3 ♀♀ en 1 ♂ gevangen 17.V tot 2.VII.1942 te Tilburg. Dit is wel de meest voorkomende van de voor ons land toch vrij zeldzame *Sapyga*-soorten.

35. *Sapyga clavicornis* L. In de collectie ADRIAANSE een ♀, gevangen 20.VI.1941 te Babberich.

36. *Epeoloides coecutiens* F. In de collectie van de heer BEMBOOM vond ik een ♀ van deze parasietbij, gevangen in augustus 1954 te Slagharen. In Limburg en Oost-Brabant niet zeldzaam, maar daarbuiten alleen vermeld van de Vechtplassen en van Denekamp (1906).

De heer G. BEMBOOM is een der bewoners van het Doofstommeninstituut te St. Michielsgestel en wijdt zich vrijwel geheel aan het verzamelen van insecten. Hij heeft reeds een grote collectie vlinders, kevers, wantsen, vliegen, bijen en wespen bijeengebracht. Medeleden, die in de gelegenheid komen eens bij hem te gaan kijken, zullen dit zeker de moeite waard vinden.

Summary

Distribution in Holland and partly in Belgium of the rare bee *Anthophora plagiata* (Ill. 1806), with some faunistical notes on other Aculeates.

Literatuur

SANDERS, H., 1953, Over enkele zeldzame bijen. *Nat.hist. Maandbl. Maastricht*, 42 : 98.
LITH, J. P. VAN, 1955, De Ned. *Spilomena*-soorten, *Ent. Ber.* 15 : 525—527.

Eindhoven, N. Brabantlaan 21.

Eine neue Trox-Art aus dem Togoland (Coleoptera-Scarabaeidae)

25. Beitrag zur Kenntnis der Scarabaeiden

von
RENÉ MIKŠIĆ

Trox urbani nov.

Klein, länglich, stark gewölbt, hinter der Mitte der Flügeldecken am breitesten und daselbst am höchsten gewölbt. Bräunlichschwarz mit (ausser dem dunklen Basalglied) hell gelbbraunen Fühlern. Die Beborstung hell, gelblichbraun, bloss auf den Flügeldecken dunkel schwarzbraun.

Der Kopf vor den Augen mit scharf rechteckig vortretenden Wangen, von denselben zu der nadelscharfen und ganz einfachen Klipeusspitze gerade und stark dreieckig verengt, mit grosser aber flacher und ganz dichter Punktur. Die Klipealleiste kräftig, quer und gerade, die Stirn mit sehr kräftiger, dunkel tomentierter in doppelten Bogen gekrümmter Querleiste welche zusammen mit der Klipealleiste ein quergelegenes grosses B bildet. In der Mitte der Stirn ohne Höcker.

Das Halsschild am Seitenrand vor den etwas seitlich vortretenden Hinterecken mit tiefer, in der Mitte mit noch einer aber flachen Ausbuchtung, von derselben zu den Vorderecken fast gerade verengt, krenuliert, mit ziemlich langen aber nicht dicht gestellten schmal lanzettförmigen Borsten gesäumt. Die Borstenreihe des Basalrandes ist viel dichter und besteht aus bedeutend kürzeren und etwas breiteren Börstchen. Die Halsschildpunktur ist gross aber flach und nicht besonders dicht. Die Halsschildleisten ziemlich vortretend, dicht braun befilzt und mit einzelnen kurzen Börstchen besetzt. Die Mittelfurche breit aber flach, mit kaum merklicher Mittellinie, in der Mitte (wo die Leisten unterbrochen sind) mit einer